IV. *Upasanhára.* 96 (fol. 244[a]). De Manvantaris futuris. De mundi dissolutione et restitutione. De temporis computatione. 97. De septem mundis eorumque praesidibus. De locis inferis. Ṣivae coelum celebratur. 98, 99. De numinis summi cognitione.

Codex hujus seculi initio negligenter exaratus est. (WILSON 120.)

105.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 403. Long. 11$\frac{1}{4}$. Lat. 4$\frac{3}{4}$. Linn. 10.

Várahapuráṇam, a Vishṇu, verris formam gerente, cum Terra communicatum. (A.) Incipit: नमस्तस्मै वराहाय लीलयोद्धरते महीं । खुरमध्यगतो यस्य मेरुः खणखणायते ॥१॥ दंष्ट्राग्रेणोद्धृता गौरुदधिपरिवृत्ता (l. °वृता) पर्वतैर्विभ्रगा[f]भ स्तोकं मृत्पिंडवत्प्राग्बृहद्गुरुवपुषानंतरूपेण (l. bṛihaduru) येन ॥२॥ सो यं कंसासुरारिर्मुरन[र]कदशास्यांतकृत्सर्वसंस्थः । कृष्णो विष्णुः सुरेशो नुदतु मम रिपूनादिदेवो वराहः ॥३॥ सूत उवाच ॥ यस्मिन्काले क्षितिः पूर्वं वराहवपुषा तु सा । उत्धृता विष्णुना शक्या (l. ṣaktyá) जगाद परमेश्वरं ॥४॥ धरण्युवाच ॥ कस्य कल्पे भवानैव मां समुद्धरते विभोः । न चाहं वेद ते मूर्तिं मादिसर्गो च केशव ॥५॥ वेदेषु चैव नष्टेषु मत्स्यो भूत्वा रसातलं । प्रविश्य तांस्तथोत्कृष्य ब्रह्मणे दत्तवानसि ॥ अन्यत्सुरासुरमयं त्वं समुद्रस्य मंथने । वृत्तवानसि (धृतवानसि B.) कौर्म्येण मंदरं मधुसूदन ॥७॥ पुनश्च गां जगन्नाथ निमज्जंति (l. nimajjantím) रसातलात् । उज्जहारैकदंष्ट्रेण भगवान्वै महार्णवान् (°t) ॥८॥ अन्यद्धिरण्यकशिपुर्वरदानेन दर्पितः । आबाधमानः पृथिवीं स त्वया विनिपातितः ॥९॥ (बलिस्तु बद्धो भगवंस्त्वया वामनरूपिणा ।)[1] पुनर्निःक्षत्रिया देव त्वया चापि पुरा कृता ॥१०॥ जामदग्न्येन रामेण त्वया भूत्वा सकृत्प्रभो(:) । पुनश्च रावणो रक्षः क्षपित[:] क्षात्रतेजसा ॥११॥ बलिः प्रबत्थो भगवन्स्त्वया वामनरूपिणा । न च जानामहं (°námy aham) देव तव किंचिद्विचेष्टितं । उधृत्य मां कथं सृष्टिं सृजसे किं च कारणं ॥ संकृष्टये च कृत्वा तं कारणं (सकृद्भिर्येत कृत्वा च पाल्यते चापि केन वा B.) । केन वा स्तुलभा देवा सृजत्ता सत्ता सत्तं विभो ॥ कथं च सृष्टेरादि स्यादवशानं कथं भवेत् । कथं युगस्य गणना संख्या स्यातु चतुर्युगं ॥ के वावस्था महेश्वरः (को वा विशेषो तेष्वस्मीं का वा संस्था महेश्वरी B.) । तन्वानः (यज्ञानः B.) के च राजानः केन सिद्धिं परां गताः ॥ एतत्सर्वं समासेन कथयास्व प्रसीद मे । इत्युक्त्वा क्रोधरूपेण (ity uktaḥ kroḍarúpeṇa) जहास परमेश्वरः ॥ हसतस्तस्य देवस्य वदने साक्षैत्रितौ वसवः (l. हसतस्तस्य कुक्षौ तु जगद्धात्री) ददर्श ह । रुद्रान्देवान्सहवसुसिद्धसंघोन्महर्षिभिः ॥ सचंद्रसूर्येग्र(ा)हसप्तलोकानंत[:]स्थिताभाव उपातधर्म्मान् । इतिदशं (पती) पश्यति सा समस्तं त्प्रतावत्क्षिति सर्वेपितत्सर्वगात्रा (यावत्क्षितिर्वेपितसर्वगात्रा B.) ॥ उन्मीलितास्यस्तु यदा महात्मा पृष्टो धरण्यामलसर्वगात्रा । तावत्स्वरूपेण चतुर्भुजेन महोदधौ सप्तमथान्वपश्यत् (suptam etc.) ॥ शेषपर्यंकशयने स्तुत्यं देवं जनार्दनं । दृष्ट्वा तंनाभिपंकोत्थमंतस्थं चतुर्भुजं । कृतांजलिपुटा देवी स्तुतिं धात्रि (dhátrí) जगाद ह ॥ धरण्युवाच ॥ नमः कमलपत्राक्ष नमस्ते पीतवाससे । नमः सुरारिविध्वंसकारिणे परमात्मने ॥ शेषपर्यंकशयने धृतवक्ष्यस्थलाश्रये (dhṛitavakshaḥsthalaṣriye) । नमस्ते सर्वदेवेश नमस्ते मोक्षकारिणे ॥ नमः शार्ङ्गासिचक्राय जन्ममृत्युविवर्जिते (°jita) । नमो नाभ्योस्थित(l. नाभ्युत्थित)महाकमलासनजन्मने ॥ नमो विद्रुमरक्ताय पाणिपल्लवशोभिते (°ne) । शरणं त्वां प्रपन्नास्मि त्राहि तारिमनागसं (l. nárím) ॥ पूर्णो नीलांजनाकारं व[ा]राहं ते जनार्द्दनं । दृष्ट्वा भीतास्मि भूयोपि जगत्वदिहगोचरं (जगत्त्वद्देहगोचरं) ॥ इदानीं कूरू मे नाथ दयां त्राहि महाभयात् । केशवः पातु मे पादौ जंघे नारायणो मम ॥ माधवो मे कटिं पातु गोविंदो गुह्यमेव च । नाभिं विष्णुस्तु मे पातु उदरं मधुसूदनः ॥ उ(द)रस्त्रिविक्रमः पातु हृदयं पातु वामनः । श्रीधरः पातु मे कंठं हृषीकेशो मुखं मम ॥ एवं न्यस्य हरेर्न्यासं नामानी (°ni) जगती तदा । नमस्ते भगवन् विष्णोरित्युक्त्वा वीरराम ह (भगवन्विष्णो इत्युक्त्वा वि°) ॥१॥

Cf. Wilson, Vishnupurána, p. XLIV. Cap. 1. Prooemium. 2. De creatione. Sávitrí dea Vedas tres complectitur. 3. Nárada coram Priyavrata, quae in vita priore sibi accidissent, enarrat. 4. De Náráyaṇae formis variis. Aṣvaṣiras rex a Kapila et Jaigíshavya, Vishṇum esse omniformem, edocetur. 5. Animae a metempsychosi liberatio ita obtinetur, si opera, numinis cognitione respecta, fiant. यत्किंचित्कुरुते कर्म पुरुषः साध्वसाधु वा । सर्वं नारायणे न्यस्य कुर्वन्नेव न लिप्यते ॥ et infra: एवं ज्ञानं भवेत्कर्म कुर्वतोऽपि स्वजातिकं भवेन्मुक्तिः etc. 6. Vasu, Káṣmíriae rex, Pushkarae Vishṇum, Puṇḍaríkákshae formam gerentem, celebrat, ibique quae a se in vita priore gesta essent certior fit. 7. Gayae sanctitas Raibhyae rebus gestis narratis celebratur. 8. Narratio de venatore quodam pio, cujus jam in cap. 6. mentio injecta est. 9. De creatione a Náráyaṇa aevo aureo facta. 10. De Durjayae, Supratíkae regis filii, rebus gestis. 11 (fol. 26[b] = B. 14[a])–12. Durjaya quum Gauramukhae anachoretae gemmam magicam eripere voluisset, Vishṇuis potentia coercetur. 13, 14. Gauramukhae cum Márkaṇḍeya de manium cultu colloquium, Prabhásae habitum. 15. Gauramukha Vishṇu celebrato cum numine conjungitur (layam jagáma). 16. Indra quum bobus sacrificaturus esset (gomedha), vaccae a Vidyut et Suvidyut Asuris abreptae sunt. Quas quum Saramá quaesivisset, lactis dono corrupta est, quum vero ab Indra vapularet, lac evomuit, et in Asurarum latebras confugit, et hoc modo vaccae ab Indra repertae sunt[2]. Quantum,

[1] Scribae errore hic versus ex iis, quae infra leguntur, repetitus est.

[2] Eadem ratione mythus in Bṛihaddevatá libro narratur. Cf. Kuhn, in Haupt Zeitschrift, VI, 121.